

Альона Годлюк,

кандидат політичних наук, науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: godluk7@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1569-2030>

БІБЛІОТЕКИ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Стаття присвячена дослідженню ролі бібліотек як суб'єкта правової комунікації в сучасному інформаційному просторі та виховання інформаційної культури користувачів. Визначається роль бібліотек у правовій комунікації, забезпеченні прав людини на інформацію та підтримки правової держави. Розкрито визначення таких термінів, як права комунікація, права інформація, права грамотність. Сьогодні бібліотеки як інформаційні центри відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до правової інформації та підтримці правової культури суспільства в більшості країн світу.

Ключові слова: бібліотеки, права комунікація, права інформація, права грамотність, доступ до інформації.

Бібліотеки як суб'єкти правової комунікації в сучасному інформаційному просторі є актуальними і мають велике значення в наш час. Це пов'язано з тим, що інформаційний простір постійно розвивається, із зростанням обсягів інформації, доступної в мережі «Інтернет», збільшується і кількість правової інформації, що надходить до користувачів.

Бібліотеки як інформаційні центри відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до правової інформації та підтримці правової культури в суспільстві. Вони забезпечують доступ користувачів до документів, які є важливими для здійснення правової комунікації, таких як законодавчі акти, судові рішення, договори, рішення регулятивних органів та ін.

Крім того, бібліотеки можуть допомагати користувачам з розумінням правової інформації та надавати консультації з питань, що стосуються їхніх прав та обов'язків. Вони також можуть бути майданчиком для проведення правових тренінгів та семінарів, що сприяють підвищенню правової грамотності.

Отже, у сучасному інформаційному просторі, де велика кількість правової інформації доступна в інтернеті, роль бібліотек як суб'єктів правової комунікації є надзвичайно важливою для забезпечення доступу до правової інформації та підтримки правової культури в суспільстві.

Вітчизняна література з питань бібліотекознавства та інформаційних технологій пропонує різноманітний підхід до визначення ролі бібліотек як суб'єктів правової комунікації, серед яких варто виділити таких авторів: О. Макеєву, Л. Чередника, О. Балагуру, О. Музику, І. Кріцака, М. Кочана, О. Пестрецову.

Метою статті є аналіз ролі бібліотек як суб'єкта правової комунікації в сучасному інформаційному просторі та виховання інформаційної культури користувачів, визначення ролі бібліотек у правовій комунікації, забезпеченні прав людини на інформацію та підтримки правової держави. Дослідження теоретичних аспектів таких понять, як «правова комунікація» та «правова інформація», «правова грамотність», «спеціалізовані правові бібліотеки», «адвокатські бібліотеки» в сучасному інформаційному просторі. Результати дослідження можуть бути корисні для визначення перспектив розвитку бібліотечної галузі та правової комунікації в цілому.

У процесі розвитку людського суспільства бібліотеки завжди були вагомим частиним становлення соціальної інституції, що традиційно займалися збиранням, зберіганням й наданням доступу до книг. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» дає таке визначення: «Бібліотека – інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки» [2].

Глобальні зміни, що відбуваються в галузі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, неминуче впливають на суспільство в цілому й на окремі його ділянки – науку, культуру, освіту. Тому стає очевидним, що бібліотека не може не відчувати на собі впливу і залишатися незмінною.

У сучасних бібліотеках широко застосовуються новітні технології, які сприяють формуванню відкритої інформації, пропонують безліч можливостей у контексті сучасних підходів до реалізації принципів публічного доступу до інформації.

Виховання інформаційної культури користувачів потребує не тільки застосування відомих методик та програм, а й використання інноваційних технологій, які стали вже звичними в сучасних закладах вищої освіти (зокрема, мультимедійних лекцій, презентацій тощо). Сьогодення вимагає

від бібліотекаря нових професійних навичок, серед яких слід назвати такі, як уміння працювати з комп'ютером і різними пошуковими системами в мережі «Інтернет», великого значення надається знанню іноземної мови. Часто говорять, що експансія інформаційних технологій, особливо серед молоді, призводить до деякого духовного зuboжіння. Інтернет деякою мірою витісняє книгу, яка є не лише паперовим носієм інформації, а й символом знання, культури. Цю тенденцію слід змінювати, насамперед в умовах нестабільності економічних і соціокультурних реалій життя [3].

Головним, на думку дослідників, сьогодні «залишається вміння швидко реагувати на зміни в інформаційному просторі, критично мислити, шукати і переробляти необхідну інформацію» [4, с. 181].

Життя вимагає від бібліотек якісно нового підходу до своєї діяльності. Не можна не погодитися зі словами відомого англійського письменника-фантаста Ніла Геймана, який у своїй лекції «Чому наше майбутнє залежить від читання?» висловив цікаві думки про бібліотеки та їхню роль у суспільстві. Він писав: «Бібліотека – це свобода. Свобода читати, свобода спілкуватися. Це освіта, яка не закінчується в той день, коли ми покидаємо школу чи університет, це дозвілля, це притулок і доступ до інформації. Бібліотеки – це місця, куди люди приходять за інформацією. Бібліотекарі можуть допомогти людям орієнтуватися у світі. Бібліотеки – це ворота у майбутнє. Якщо ви не цінуєте бібліотеки, значить, ви не цінуєте інформацію, культуру та мудрість. Ви заглушаєте голоси минулого і шкодите майбутньому» [5].

Слід зазначити, що в сучасних умовах на «передовій» перебувають інтернет-бібліотеки, де правові ресурси розміщуються лише у вкрай обмеженому доступі. За таких умов потребує докорінного переформування уся система бібліотек з метою доступу до найрізноманітніших правових та інших нормативно-наукових ресурсів (документальна та архівна база, фахові статті, монографії, аналіз законодавства). Певним зрушення в цьому напрямі є те, що дисертаційні дослідження сьогодні розміщуються у відкритому доступі, а проведення їхніх захистів стали публічними, що загалом сприяє реалізації принципу загальної відкритості наукової інформації [6].

На сьогодні забезпечення публічного доступу до правових документів, які з'явилися ще в 90-ті роки, для збільшення авторитету вітчизняної науки та підвищення індексу цитувань українських вчених є величезною проблемою. Провідні країни світу вже давно визначили науку пріоритетом свого державного розвитку. Після здобуття Україною незалежності правові розробки та напрацювання були спрямовані в основному на інформування

державних органів, установ та організацій, а не на окремих громадян, хоча вони повинні бути у широкому доступі для всієї спільноти науковців. Величезна кількість дисертаційних робіт із права лежить у бібліотеках без діла, їх мало хто читає, адже саме публічність та відкритість сприяє збільшенню цитованості автора, запозиченню окремих ідей, так здійснюється їхня відповідна трансформація в умовах сучасності. Коли ж мова йде про технічні розробки, які можуть бути національним надбанням, то вони можуть бути в обмеженому доступі [6].

Бібліотеки відіграють важливу роль у правовій комунікації, яка передбачає обмін правовою інформацією між різними сторонами правової справи, включаючи адвокатів, суддів, юристів, законодавців, науковців, студентів та інших учасників правової системи. Бібліотеки забезпечують доступ до різноманітних джерел правової інформації, що допомагає забезпечити правову рівність для досягнення справедливого результату у правових справах.

Правова комунікація – це сукупність процесів і суб'єктів, які забезпечують цілеспрямований обіг і поширення нормативно-правової інформації та правових знань у сучасному інформаційному просторі. Під час правової комунікації виникають міжсуб'єктні правові відносини, що є джерелом прав та обов'язків суб'єктів. Норми права закріплюють права та обов'язки суб'єктів, які на їх підставі вступають у комунікацію як між собою, так і з державою. Можливість вступати в правові комунікації властива суб'єктам суспільних відносин – громадянам, їх об'єднанням, органам державної (публічної) влади. Для того, щоб комунікація дійсно виникла, така норма повинна мати певні якісні властивості, зокрема, сприйматись суб'єктами як правова, тобто така, що перш за все містить цінні, реальні (які можна виконати), а не декларативні права та обов'язки [1, с. 39].

Правова комунікація виникає і розвивається в процесі розвитку суспільства. Її витoki сягають епохи стародавнього світу. Перші уснописемні комунікативні акти мають характер релігійних норм, що виражали мотиви поведінки людини.

О. Макеєва наводить цитату з книги «Право і комунікація. Виявлені зв'язки. Роздуми про зв'язок між комунікацією та правом» французького правознавця Г. Прованшера, «що між правом і комунікацією існує взаємозв'язок, який виявляється через сумісне, скоординоване “дійство”, а також шляхом з'єднання юридичного і комунікативного. Таке взаємне переплетіння сфер дозволяє, з одного боку, говорити про правову комунікацію не тільки як про абстрактний концепт, а і як про практичну сферу

узгодження взаємодії (через поведінку) людей у юридико-комунікативному суспільстві» [1, с. 37].

У бібліотечному середовищі правова комунікація може мати декілька аспектів, зокрема:

- Представлення та доступ до правової інформації: бібліотеки забезпечують доступ до правових джерел, таких як закони, постанови, нормативні акти, судові рішення, коментарі до них тощо. Це допомагає користувачам отримати необхідну інформацію для усвідомлення своїх прав та обов'язків.

- Посередництво в правових питаннях: бібліотекарі можуть допомогти користувачам знайти відповіді на правові питання та пояснити складні правові терміни. Вони можуть також звертатися до спеціалізованих правових джерел, щоб забезпечити правильну інформацію користувачам.

- Організація правових заходів та програм: бібліотеки можуть проводити різноманітні заходи, які спрямовані на підвищення правової грамотності громадян. Це можуть бути лекції, семінари, тренінги, дискусійні клуби тощо.

- Зберігання правової спадщини: бібліотеки є важливими інституціями збереження правової спадщини. Вони зберігають документи, що відображають історію законодавства та правопорядку, зокрема рішення судів, законопроекти, публікації з правової галузі тощо. Це забезпечує доступ до інформації про попередні законодавчі та судові рішення, а також можливість відстежувати розвиток правової системи.

Також у бібліотеках можуть мати місце різні види правової комунікації:

- Комунікація між бібліотекарями та користувачами щодо правової інформації: бібліотекарі надають користувачам доступ до різноманітної правової інформації, допомагають у пошуку та виборі потрібної інформації, пояснюють складні правові терміни та терміни, які користувачі можуть не розуміти. Вони також можуть допомагати користувачам у розумінні законів та правил, що регулюють використання різних матеріалів та ресурсів.

- Комунікація між користувачами: бібліотеки можуть забезпечувати місце для обміну інформацією між користувачами на правові теми. Це може бути реалізовано шляхом створення спеціальних обговорень, дискусійних форумів або клубів, присвячених питанням правової тематики.

- Комунікація між бібліотеками та правовими установами: бібліотеки можуть співпрацювати з правовими установами, такими як суди, адвокатські палати та правозахисні організації, для забезпечення доступу до правової інформації, її поширення та обміну досвідом.

- Комунікація між бібліотеками та правовими виданнями: бібліотеки можуть мати доступ до правових видань, що дає їм змогу зберігати та надавати доступ до актуальної правової інформації своїм користувачам.

- Комунікація між бібліотеками та правовими системами: бібліотеки можуть співпрацювати з правовими системами у сфері створення та впровадження нових інформаційних технологій, які допоможуть покращити доступ до правової інформації. Важливим аспектом комунікації між бібліотеками та правовими системами є взаємне навчання та обмін досвідом, що сприяє підвищенню якості обслуговування користувачів.

У сучасному світі бібліотеки стикаються з рядом викликів, що можуть впливати на їхню роль у формуванні та збереженні правової культури суспільства. Це, зокрема:

- Розвиток технологій та зміна підходів до інформаційної комунікації. З появою інтернету та електронних ресурсів бібліотекам потрібно забезпечувати доступ до електронних баз даних та інших електронних ресурсів, що вимагає відповідного технічного забезпечення та кваліфікації персоналу. Важливо зберігати й традиційну форму комунікації з користувачами, що полягає в наданні паперових документів та консультацій.

- Зміна потреб та очікувань користувачів. Сьогодні користувачі бібліотек очікують не тільки доступу до інформації, а й до культурно-освітніх подій, проєктів, спілкування тощо. Таким чином, бібліотеки повинні забезпечувати різноманіття послуг та заходів, що відображатимуть різноманітні аспекти правової культури.

- Підвищення рівня правової грамотності. У зв'язку зі змінами в законодавстві та правових практиках бібліотекам потрібно забезпечувати користувачам актуальну та достовірну інформацію про правові питання. Також важливо забезпечити доступ користувачів до навчальних та освітніх програм, що допоможе підвищити рівень правової грамотності.

- Глобалізація та міжнародний характер правових відносин. Можуть викликати проблеми у збереженні та поширенні національної правової культури через необхідність розуміння та дотримання різних міжнародних правових норм і стандартів, що можуть суперечити національному законодавству.

- Зміни в технологічному та інформаційному середовищі, а також у суспільному дискурсі створюють нові труднощі для бібліотек, які є суб'єктами правової комунікації. Ось деякі з них:

- Зростання обсягів інформації. Сьогодні бібліотеки повинні впоратися з величезним обсягом інформації, що вимагає нових методів індексування, пошуку та зберігання інформації. Необхідно забезпечити доступ до різноманітної інформації, яка представлена в різних форматах, таких як електронні документи, аудіо- та відеозаписи тощо.

- Боротьба з дезінформацією. Через інтернет й соціальні мережі швидко

розповсюджується неправдива інформація. Бібліотеки повинні бути в змозі розрізняти правдиву інформацію від дезінформації та забезпечувати своїх користувачів достовірною інформацією.

- Забезпечення доступності інформації. Інформація має бути доступною для всіх користувачів незалежно від їхніх можливостей та фінансового стану. Бібліотеки повинні забезпечувати доступність інформації для всіх користувачів, включаючи людей з обмеженими можливостями та тих, хто живе у віддалених або недостатньо розвинутих районах.

- Забезпечення конфіденційності даних. Бібліотеки повинні дотримуватися законодавства про захист персональних даних користувачів та забезпечувати конфіденційність даних.

- Розвиток нових форматів інформаційної взаємодії, таких як електронні книги, електронні бази даних, віртуальні бібліотеки, що вимагають від бібліотек нових знань і навичок у сфері інформаційних технологій.

- Розвиток глобальної мережі «Інтернет», що дає можливість отримувати доступ до інформації з будь-якої точки світу, але також ставить перед бібліотеками завдання забезпечувати захист даних користувачів та боротися зі зловживанням особистою інформацією.

- Зростаюча кількість фейкової та некоректної інформації в мережі, що потребує від бібліотек особливої уваги до фільтрації та перевірки джерел інформації.

- Зміна вимог до компетентності фахівців бібліотеки, які повинні мати не лише знання зі своєї спеціалізації, а й знати технічні та маркетингові аспекти своєї роботи, бути комунікабельними та вміти спілкуватися з аудиторією.

- Зміна способів отримання інформації користувачами, які дедалі частіше використовують мобільні пристрої та соціальні мережі для пошуку інформації, що вимагає від бібліотек нових підходів до взаємодії з аудиторією та розвитку нових форматів інформаційної взаємодії.

Бібліотеки відіграють важливу роль у забезпеченні правової культури суспільства. Вони надають доступ до різноманітної правової інформації, яка дає можливість громадянам ознайомлюватися з нормативними актами, судовою практикою та іншими джерелами правової інформації. Бібліотеки забезпечують доступ до різних видань, що сприяє підвищенню правової грамотності та розширенню кругозору.

Крім того, бібліотеки відіграють роль важливого майданчика для здійснення правової комунікації, де громадяни можуть отримати відповіді на свої запитання, отримати консультації з питань права та спілкуватись з іншими фахівцями в цій галузі.

Правова інформація та бібліотеки поєднані між собою тим, що бібліотеки можуть бути важливим осередком здобуття правової інформації для користувачів. Бібліотеки мають доступ до різних джерел правової інформації, таких як законодавчі акти, правова література, судові рішення, правові поради та інші матеріали.

Правова інформація – це будь-яка інформація, яка стосується законодавства та права. Це можуть бути закони, постанови, рішення судів, коментарі до законодавства, а також будь-яка інша інформація щодо правових питань.

Бібліотеки можуть зберігати та надавати доступ до різних видів правової інформації, яка може бути корисною для виконання правових досліджень, правових аналізів, виконання юридичної роботи та інших професійних завдань. Вони можуть також надавати консультаційні та інформаційні послуги, що допомагають користувачам зрозуміти складні правові процеси та процедури.

Окрім того, бібліотеки можуть забезпечити доступ до електронних баз даних, які містять правову інформацію, що допомагає користувачам швидко та ефективно знаходити необхідну інформацію. Бібліотеки також можуть сприяти збереженню й доступності правової інформації шляхом створення архівів та співпраці з правовими установами.

Отже, бібліотеки відіграють важливу роль у забезпеченні доступності та поширенні правової інформації для користувачів, що може сприяти розв'язанню різних правових питань та покращенню правової культури в суспільстві.

Роль бібліотек у правовій комунікації полягає в забезпеченні доступу до правових джерел та в поясненні їх змісту та термінології. Це сприяє зростанню правової грамотності громадян та допомагає їм бути більш успішними в правових справах.

Правова грамотність – це рівень знань та розуміння права і законодавства. Вона включає здатність розуміти закони, застосовувати їх у різних ситуаціях та виконувати правові процедури. Правова грамотність – це знання та розуміння законів і правових процедур, які регулюють поведінку громадян й функціонування суспільства. Це важливий елемент правової культури, що дає можливість людям розуміти свої права та обов'язки, а також вимагати їх виконання.

Головна мета правової грамотності полягає в тому, щоб допомогти громадянам бути усвідомленими індивідуумами, які здатні захищати свої права і свободи, а також уникати правопорушень. Це означає, що люди, які набули правових знань, вміють захистити себе та інших, знають, як

вести себе в правових справах і як використовувати правові інструменти, щоб захистити свої права.

Правова грамотність є важливою як для індивідуумів, так і для суспільства в цілому. Вона зменшує ризик виникнення правопорушень, забезпечує розвиток правової культури, допомагає збільшити довіру до системи правосуддя, а також сприяє ефективнішому функціонуванню державних органів та органів місцевого самоврядування.

Отже, правова грамотність є важливим елементом сучасного суспільства, що забезпечує права та свободи громадян, підвищує рівень правосвідомості та правової культури в цілому.

Доступ до інформації – це можливість отримати інформацію на різні теми, включаючи правові питання. Це можна здійснити через різні джерела, такі як бібліотеки, інтернет тощо. Згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації» кожен громадянин має право звернутися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій із запитом на отримання публічної інформації.

Ось кілька способів, як можна отримати згадану інформацію.

Відкриті дані – деякі органи державної влади та місцевого самоврядування публікують на своїх вебсайтах відкриті дані, що можуть містити різноманітну інформацію, таку як бюджетні дані, статистичні дані тощо.

Відкриті збори – деякі організації проводять відкриті збори, на яких можуть бути обговорені питання, що стосуються різних сфер життя, включаючи права людини, політику, науку, культуру тощо.

Відкриті онлайн-курси та навчальні матеріали – деякі університети та навчальні заклади публікують онлайн-курси та навчальні матеріали на різні теми, включаючи право та правові питання.

Оглядові дослідження та звіти – різні організації, такі як міжнародні організації, НГО, наукові інститути тощо, публікують звіти та дослідження з різних тем, включаючи права людини, політику, економіку тощо.

Ці приклади показують, що доступ до інформації може бути здійснений різними способами та стосуватися різних сфер життя.

Так, в Україні таким ресурсом є офіційний сайт Верховної Ради України (<https://rada.gov.ua/>), де можна знайти повну та актуальну версію законодавства країни, а також інформацію про роботу парламенту та його членів. Інформацію про законодавство України можна також знайти на сайтах Міністерства юстиції України (<https://minjust.gov.ua/>) та Верховного Суду України (<https://supreme.court.gov.ua/>). Для забезпечення доступу до правової інформації та підвищення правової грамотності можна віднести й проведення різноманітних навчальних заходів, семінарів та тренінгів

для громадян, а також видання популярної літератури та інших матеріалів, які пояснюють складні правові поняття та норми. Такі заходи зазвичай проводяться державними й недержавними організаціями, які працюють у сфері прав людини та правової освіти.

Отже, для збереження ролі бібліотек у забезпеченні правової культури суспільства важливо розвивати їхні технічні та інформаційні можливості, зокрема, забезпечувати доступ до електронних баз даних, підвищувати кваліфікацію бібліотекарів з питань правової інформації, активно використовувати різні форми та методи правової комунікації, сприяти популяризації правових знань серед широкої громадськості. Важливо також забезпечувати достатній фінансовий ресурс для розвитку бібліотечної галузі та підтримувати співпрацю з іншими суб'єктами правової комунікації, такими як адвокати, судді, правозахисні організації тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Макеєва О. М. Поняття і сутність правової комунікації в сучасному інформаційному просторі. *Юрид. вісн.* 2017. № 3(44). С. 35–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npna_u_2017_3_7

2. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Чередник Л. А. Роль бібліотек у сучасному інформаційному просторі. *Актуальні проблеми документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації : зб. матеріалів I Міжнар. наук.-практ. конф.*, Одеса, 19–20 бер., 2015 р. / за заг. ред. В. Г. Спрінсяна. Одеса : OFFSETic, 2015. С. 125–129. URL: <http://www.adverta.com.ua/publications/Aktualni-pytannya-dokumentoznavstva-ta-informatsynoyi-diyalnosti-teoriyi-ta-innovatsiyi-Odesa-2015.pdf>

4. Балагура О. Змістовні та технологічні особливості виховання духовної культури студентів вищих навчальних закладів. *Освіта і управління.* 2011. № 2–3. С. 180–182.

5. Гейман Н. Чому наше майбутнє залежить від читання? *Uamodna. Електронний журнал.* 2014.08.10. URL: <https://uamodna.com/articles/chomu-nashe-maybutne-zalezhytj-vid-chytannya/>

6. Музика О. А., Кріцак І. В. Роль бібліотек у культивуванні правової та загальної обізнаності соціуму. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. (м. Харків, 26 трав. 2022 р.)*. Харків : ХНУВС, 2022. С. 88–93. URL: <https://dspace.nadpsu>

edu.ua/bitstream/123456789/547/1/%D0%A5%D0%9D%D0%A3%D0%92%D0%A1_26.05.2022%20%281%29.pdf

References

1. Makeieva, O. M. (2017). Poniattia i sukupnist pravovoi komunikatsii v suchasnomu informatsiinomu prostori. *Yurydychnyi visnyk – Legal Bulletin*, 3(44), 35–41 [in Ukrainian]. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Npnau_2017_3_7
2. Pro biblioteku i bibliotечnu spravu: Zakon Ukrainy vid 27.01.1995 № 32/95-BP [On libraries and librarianship: Law of Ukraine of January 27, 1995 No. 32/95-BP]. (1995) [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Cherednyk, L. A. (2015). Rol bibliotek u suchasnomu informatsiinomu prostori [The role of libraries in the modern information space]. Proceedings from Actual Problems of Document Studies and Information Activities: Theories and Innovations: *I Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Odesa, 19–20 bereznia 2015 r.) – I International Scientific and Practical Conference*. (pp. 125–129). Odesa [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.adverta.com.ua/publications/Aktualni-pytannya-dokumentoznavstva-ta-informatsiynoyi-diyalnosti-teoriyi-ta-innovatsiyi-Odesa-2015.pdf>
4. Balahura, O. (2011). Zmistovni ta tekhnolohichni osoblyvosti vykhovannia dukhovnoi kultury studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv. *Osvita i upravlinnia – Education and Management*. 2-3, 180–182 [in Ukrainian].
5. Heiman, N. (2014). Chomu nashe maibutnie zalezhyt vid chytannia? *Uamodna. Elektronnyi zhurnal – Uamodna. Electronic Magazine*. 2014.08.10 [in Ukrainian]. Retrieved from <https://uamodna.com/articles/chomu-nashe-maybutne-za34lezhytj-vid-chytannya/>
6. Muzyka, O. A., Kritsak, I. V. (2022). Rol bibliotek u kultyvuvanni pravovoi ta zahalnoi obiznanosti sotsiumu [The role of libraries in cultivating legal and general awareness of society]. *Pidhotovka pravookhorontsiv v systemi MVS Ukrainy v umovakh voiennoho stanu – Training of Law Enforcement Officers in the System of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine under Martial Law*. (pp. 88–93). Kharkiv [in Ukrainian]. Retrieved from https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/547/1/%D0%A5%D0%9D%D0%A3%D0%92%D0%A1_26.05.2022%20%281%29.pdf

Стаття надійшла до редакції 15.03.2023.

Alona Godliuk,

PhD (Political Science), Senior Researcher,
V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine
e-mail: godluk7@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1569-2030>

Libraries as Subjects of Legal Communication in the Modern Information Space

The article presents the study of the role of libraries as subjects of legal communication in the modern information space and in the education of users' information culture. The role of libraries in legal communication and in ensuring human rights to information and supporting the rule of law is determined. Today, libraries as information centers play an important role in providing access to legal information and in supporting legal culture in most countries of the world. The connection between libraries and legal communication becomes more relevant in the modern information space. The relationships between libraries and their users are based on legal communication, which is necessary in the modern information space.

The article examines the legal foundations of library functioning, including their rights and obligations in the context of protection of copyright, data confidentiality, and other aspects of legal communication. Libraries are significant subjects of legal communication, as they provide access to information and knowledge, as well as ensure legal protection of copyright. In addition, libraries can act as information centers where legal advice can be obtained, and information on legislation and legal norms, as well as procedures for protecting one's rights, can be learned.

It is also important to note that libraries are places for storing legal documents, including laws, regulations, orders, and other documents that are significant for the formation of legal culture and citizens' awareness. In addition, libraries can carry out explanatory work on legal issues and contribute to the resolution of conflict situations.

Thus, the study of the role of libraries as subjects of legal communication in the modern information space is relevant and important in terms of developing legal culture and increasing legal awareness.

Keywords: libraries, legal communication, legal information, legal literacy, access to information.